

sploh. Toda — četudi se me obsodi kot reakcionarja — vendar odkrito povem, da mi moderna struja v tej stroki ne ugaša posebno. V mislih imam nameč pristorično risanje in slikanje z barvami. Utemeljuje se potreba tega risanja s tem, da se mu pripisuje vzbujanje smisla za lepoto in umetnost. Ne ugovarjam, da se pri nekaterih v tem pogledu posebno nadarjenih učencih, to tudi doseže, ako je učitelj sam izvrsten risar, ni me pa tudi strah trdit, da za veliko večino povprečno nadarjenih nima prav nobene vrednosti in da tisti, ki jim je bila v tem oziru narava mačeha, še na srednjih šolah ne dosežejo tega smotra. Bolj kakor povsod drugod je tukaj upoštevati objekt in subjekt pouka in vzgoje ali po novejših načelih oba subjekta, torej tudi sposobnost učitelja. Strokovnjakov je prav malo, zato ne smemo predpisovati smotrov in meriti uspehov po njihovem merilu.

Velika napaka se mi vidi zapostavljanje linearnega risanja v prid modernemu slikanju. Pozeimo v vsakdanje življenje in videli bomo, katero je bolj potrebno. Kdo rabi pozneje, ko je ostavil šolo, še kedaj čopič in paleto razum slikarja po poklicu, medtem ko je linearno risanje potrebno vsakemu obrtniku in celo tudi kmetu. A dogaja se nekako v posmeh veseli, ki ga sicer vedno naglašamo: »ne za šolo, ampak za življenje.« da vsled samega igrackanja učenci dostikrat še v zadnjih šolskih letih ne znajo rabiti priprostega ravnila in trikotnika, ker in je moderno risanje naravnost izobčilo.

Tudi za estetske vzgoje v osnovni šoli ima linearno risanje vsaj toliko vrednosti kakor pristorično risanje in slikanje. Linearna risba se lažje snažno in natančno izvede, vzbuja s tem čut za ličnost in simetrijo in s tem je doseženo, kar smemo pričakovati od otroka v ljudski šoli. Risane z barvami in čopičem le redkokdaj poplača trud, ki ga ima učitelj, ne glede na to, kako težko je ponekod priskrbiti potrebne pripomočke. Ne rečem pa, da bi v tem predmetu pouk ne smel biti individualen. Kjer zasledimo poseben talent, je pač umevno, da ga ne bodemo ovirali ampak mu dali priliko, da razvije svoje sposobnosti.

Tudi ne podcenjujem risanja kot jezika pri pouku sploh, to je skiciranje, ilustriranja itd. Mnogo se je že govorilo in pisalo o tem, mnogo pripravljalo in nasvetovalo in vendar so uspehi v splošnem zelo minimalni, tako da se nekateri začudeno vrašujejo, kje tiči vzrok. A ni ga težko najti. Strokovnjaki nam kažejo namreč samo cilje, ki jih učiteljstvo itak samo pozna ne na sredstev in potov do njih. Na učiteljskih se je zelo malo oziralo na to panogo, kjer se da tudi brez posebnega talenta doseči precejšnja spretnost. Treba pa je sredstev in pravičnega vodstva za sistematično samoizobraževanje in teh pogrešamo. Jančičevo »najnoveše risanje v ljudski šoli je sicer zelo dobrodošlo, a treba bi bilo še večjih in podrobnejših metodičnih del te vrste. Velike vrednosti bi bili tudi tozadevni te-

čaji, kje bi se moralo učiteljstvo v vsakem oziru omogočiti udeležba. Skratka, dati se morajo pogoji, ako se hoče kaj zahtevati.

Jofran.

Vestnik za učiteljski naraščaj.

ZAHVALA.

V imenu svojih mladih pevki in pevcev drž. učiteljskih v Ljubljani se po končani prekrasni turneji zahvaljujem:

Vsem dobrim ožjim prijateljem in rojakom, ki so bodisi z denarno podporo ali prisrčno bodrično besedo omogočili izet. v prvi vrsti kavalirski Učit. tiskarni, ki je s 3000 Din stopila na čelo vsem podpornikom, velikemu županu dr. Lukanu-denarim zavodom, ravnatelju učiteljskega Antonu Doklerju, Kolu Jugoslovanskih sestara, zlasti g. Mirji Engelmannovi, železniški upravi, viš. šol. nazd. Westru za predavanje, Jugoslov. Matiči, Glasbeni Matiči in »Ljubli Zvonu« za prepustitev muzika in. podružnici F. S. na učiteljsku, g. dr. A. Serku za prijateljsko duševno in telesno pomoč na vsej turneji, g. K. Lasbacherju za nad vse požrtvovalno in težko blaginjsko službo, g. A. Deklevi za muzikalno pomoč, g. Arnsku in g. Korbarievju ter gđc. Prestov in gđc. Furjan za večodgovorno dolžnost spremljevalcev, slovenskemu, domačemu časopisu, ki je spremljalo našo pot z iskrenim zanimanjem, skratka: vsem ki jim je bodoči učiteljski naraščaj na srečo.

Zahvaljujem se nadalje v Sarajevu:

Slovenskemu klubu z g. predsednikom in vsemi odborniki za prisrčen sprejem, aranžma vsega našega bivanja v Sarajevu za prireditve koncerta, br. pevskima društvoma »Sloga« in »Trebevič« za iskrene simpatije in »ovorije darove, ravnateljstvu pravoslavnega bogoslovja za nameščenje, Sarajevskim novinam za priporočila in lubezitive ocene, v prvi vrsti pa g. kapeniku Hladeku, ki se je z redko vneto povsod in vsikdar žrtvoval za nas, nadalje ravnateljstvu bos. here, železnice, Kolu srpskih sestara, Sarajevskemu učiteljstvu itd. itd.

V Mostaru:

V prvi vrsti ondótnemu učiteljstvu, na čelu mu g. Stepan Šimunac, predsednik UJU, tajniku g. Fr. Bruku, g. Mursel Sulimanu, šol. nadzorniku, g. Semiz, kulturnima društvoma »Gajret« in »Prosveta« za prenočišča, hrv. društvu »Hrvoye« za dvorano, vladnemu poverjeniku pri mestnem poglavarstvu g. S. Čamaloviću in najiskreneje g. Djuro Krameru za aranžma obeh koncertov.

V Dubrovniku:

Narodni ženski zadrugi »Pčelice«, Učiteljskemu društvu, Dubrovniškemu Sokolu, nacionalni mladini, penzionatu »Wregga«, ravnateljstvu Dubrovačke narodovitbe, mestnemu županstvu, komandi mesta, zdraviliški upravi na Lokrumu, kavarni »Dubravka« ter nadvse prof. teol. č. patru g. Bernardu Sokolu za vsestran-

tuicem, samo da ga ponižajo, čeprav bidejo s tem tudi sebi v obraz. Zato ni čudno, da je naš človek danes spričo takega kaosa in nemorale popolnoma zmešan da drži navzdol in da ostane vzgojno delo med najširšimi plastmi našega naroda skoro iluzorno, dokler ne poneha ta strahovita negativna sila. Rabimo energične od pomoči v obliki strožjega tiskovnega zakona. Zaneseti se mora morala in poštenje tudi v politiko in novinarji, zlasti uredniki bi morali biti nekaki cedilniki, ki ne propuščajo nesnage in štrupa v javnost.

Dalje govori o usodepolnem razkroju družinskega življenja pri industrijskem proletariatu in zlih posledicah za vzgojo v predšolski in šolski dobi. Odveč bi bilo spuščati se v podrobnosti, zakaj povsod imamo priliko, da se preporučamo o resnici pisateljeve trditve. Pripomnil bi samo, da se nahaia tukaj alfa našega problema tu je izhodišče telesnega in duševnega razvoja.

Kar se na tice šole kot take in njenih metod, se mi vidi, da za naše razmere še dolgo ne bo prišel čas, ki bi prinesel brez škode tako radikalen prevrat, kakor si ga je zamislila nova šola. Preporučam sem, da vsak učitelj brez izjeme priznava načela produktivnosti, samoprilobnosti in samovlade in jih skuša po možnosti uveljaviti ali do končne izvedbe sedaj še ne moremo in ne smemo. Četudi smatramo učno snov le kot sredstvo za oblikovanje človeka, vendar ne smemo pozabiti, da zahteva današnje življenje mnogo več eksaktnega znanja nego

sko in najožrtvovalnejšo pomoč ves čas našega bivanja v ponosnem Dubrovniku.

Na Korčuli Veliki, Hvaru itd, vsemu prebivalstvu, narodnim društvom za iskrene, silaine sprejeme in pogoščenja.

V Splitu:

Pevskemu društvu »Guslar«, zlasti tajniku g. Marjanoviću Fer. Savezu, bolniški upravi, uradniški menzi in nje načelniku g. dr. Kosiju, dr. Lavšu, g. Smolčiču, županu dr. Tartagliji, Sokolu, nacionalni mladini vsem članom slov. kolonije, zlasti g. Trohi, g. Finžgarju itd., g. upravniku gledal. restavracije, kvartetu Jugoslov. solistov in kr. opernemu pevcu g. Jos. Rijavcu ter prof. Hatzeju za prijazno sodelovanje, finančni upravi, dr. Rimondju in ravnateljstvu Jad. plovt. be komandi »Sašone« solitskemu časopisu, meščanstvu in slov. pevcem za aranžirani, a žal, z naše strani vsled defekta na parobrodu »Petka« zamujeni sprejem itd. itd.

Bakarski železniški postaji za posebni vagon, restavraterki g. Mataković v Karlovcu za ceno in obilno postrežbo ter železniškemu osebju vlaka Karlovac-Ljubljana.

Najboljšim nazadnje: svojim pevkam in svojim pevcom za linaško in nad vse disciplinirano vedenje, tekmo cele 16-dnevne, mestoma zelo naporene turneje. Naj im ostane tako nepozabna v spominu, kot bo meni.

Emil Adamč.

Udeležencem kongresa UJU

iz Slovenije.

× **Izletniški odsek** se obrača na one tovariše in tovarišice, ki bi hoteli do končanem kongresu dne 8. avgusta prevzeti vodstvo udeležencev kongresa po Gorenjski (Bled, Bohinj, Triglav, Kamniška Bistrica itd.) naj se javijo tov. Iv. Tavčarju v Šiški, oziroma v pisarni strokovnega tainištva, ob kongresnih dnevih na v kongresni pisarni.

× **Učiteljsko društvo za kočevski okraj** poziva vse tovariše, da se udeležijo kongresa v kar največjem številu, društvu pa poročajo svojo udeležbo, da preskrbimo pravočasno izkaznice za polovično vožnjo.

× **Vse, ki se udeležijo drž. zborovanja učiteljstva v Ljubljani** v dneh od 5.—8. avgusta opozarjamo da otvorili dne 5. avgusta na obmejni postojanki v Logatcu »Sokol« svoj dom. Kdor hoče toraj v nedeljo popoldne prirediti izlet iz Ljubljane, se mu mudi sedaj najlepša prilika, da si ogleda italijanske obmejne kraje. Ob 14.45 se odpelje iz Ljubljane in je v Ljubljani zopet lahko ob 23. zvečer. Opozarjajo se na to zlasti tovariši izven Slovenije.

× **Železniške in vozne udobnosti za udeležence kongresa UJU v Ljubljani.**

1. na državnih železnicah: »Na molbu Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva Beogradu od 23. aprila 1923, Br. 361, Gospodin Minister Saobračaja rešenjem svojim MSBr. 21.715 od današnjem odobrio je povlastico u pola cene na dr-

žavnim železnicama svima članovima Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva koji žele učestovati na Glavnoj Skupštini i Učiteljskom Kongresu, koji će se održavati 5., 6. i 7. avg. ove godine u Ljubljani. Učesnici ove skupštine i Kongresa kupice na polaznoj stanici celu kartu, koja će im važiti i za povratak, ako uverenjem predsedništva Kongresa dokažu da su bili na istom. — Ova povlastica važi od 2. do 10. avgusta ove godine zaključno.

2. Na parnikih: Radi članova Udruženja, koji moraju putovati i parobrodom, Udruženje se obratilo i Upravi Brodarskog Sindkata za povlasticu u vožnji na svima rečnim brodovima. — Odlukom Uprave Brodarskog Sindkata Br. 547, od 11. ov. m. odobrena je svima učesnicima učiteljskog kongresa, koji su članovi UJU povlastica u vožnji u četvrtinu cene na svima rečnim brodovima. Povlastica važi od 1. do 10. avgusta. Kao legitimacije služiče ista uverenja koja i za željenicu.

3. Za južno železnico je dovoljeno 50% znižanje a od'oka še ni.

× **Kdor se ni prijavil za stanovanje**, ne prevzema stanovanjski odsek pov. UJU nobene odgovornosti.

Splošne vesti.

— **Prihodnja številka »Učit. Tovariša« izide** v soboto 4. avgusta v večji, slavnostni obliki, kot pozdravna številka udeležencem kongresa UJU. Dobiti jo bo tudi v ljubljanskih tobakarnah in pri kolporterjih na ulici.

— **Poziv!** Približal se je čas kongresa UJU, zato pozivamo vse tovariše(ice) v Ljubljani ali bližnji okolici bivajoče k sestanku, ki se vrši v soboto, dne 28. t. m. popoldne ob 3. uri, da se natančneje pomenimo o dostojnem sprejemu naših dragih tovarišev(ice), glede rediteljske službe, narodnih noh itd. Sestanek se vrši v »Učiteljski tiskarni«. — **Kongresni odbor.**

— **Uradniški zakon sprejet v zakonodajnem odboru.** Na seji 21. julija je zakonodajni odbor sprejel uradniški zakon s 23 glasovi. Opozicija je v znak protesta odšla in se udeležila tudi glasovanja v narodni skupščini, ker je v zakonu mnogo zelo reakcionarnih določb.

— **Slabe strani uradniškega zakona.** Napravila se je velika razlika med civilnim uradništvom in vojaštvom. Velika je diferenca med uradniškimi plačami I. in II. kategorije. Plače niso enotne, ker so posebni zakoni za vojaštvo, profesorje in železničarje. Vsi državni uradniki izgube za tri leta stalnost. Tri leta bodo še vsi upokojeni po starih zakonih. Za upokojenca se ni izvedlo nobenega zvišanja itd., itd.

— **Vsi sklepi mestnega šolskega sveta v Ljubljani — neveljavni.** Vlada je sistirala vse sklepe mestnega šolskega sveta zadnjih dveh sej, ker stoji na stališču, da mestni šolski svet v sedanji sestavi ne sme pravoveljavno sklepati, dokler ni končno rešena pritožba občinskih svetnikov dr. Vladimira Ravniharja in Josipa Turka na ministrstvo proti veljavnosti novih volitev, ki jih je izvedla kle-

tudi velika pogrška, da pridejo novinci nremalji v službo in celo na vodilna mesta. (Čudno se mi zdi, da se zoper ta nedostatek nihče ne oglasi, dasiravno se zadnje čase toliko piše in razpravlja). Človek, ki hoče vzgajati, mora biti kolikor toliko ustaljen značaj, da ne kvari in ruši z nepremišljenimi dejanji lastni ugled in prestiž vsega stanu. Postati učitelj z devetnaestimi ali dvajsetimi leti je na vsak način prerano. V tej dobi, ko v čoveku še vse »vre in kipi«, kakor pravi pisatelj razprave ko se šče začena kristalizovati značaj in svetovni nazor, je mladeniču težko mogoče oblikovati druge ker je še sam potreben vodstva. Naloga današnjega viharnega časa zahtevalo zrelejših mož kakor pred leti, ko življenje še ni bilo tako razburkano.

Izmed zunanjih kvarnih vplivov na vzgojo najširših plasti našega naroda, ki jih navaja avtor bi se dotaknil le enega, kateri se mi zdj poleg alkohola najbolj usoden zastrupjevalec narodove duše. To je namreč naš tisk, zlasti na naši politični časopisi. V tem žalostnem pojavu prednjačimo menda mi Jugosloveni, posebno pa še Slovenci, pred vsemi narodi. Za ostene, a značilen rekord! Ogabno razpaljene strankarske strasti ne prizanašajo s svojim natolcevanjem in blatenjem nobenemu, še tako značajnemu človeku, dokler mu niso izpodkopalje ugleda, samo zato, ker je slučajno drugega naziranja in hoče po nekoliko drugačni poti do občekoristnih ciljev. Z ostudno slastjo razgajajo resnične in izmišljene slabosti svojega nasprotnika — brata — tudi pred

kda! popre. Tukaj je pač najboljša zlata sredina, ki ne trati skopo odmerjenega časa in daje, kjer le more, vrednost produktivnosti. Tudi samovlade vsled šoli sovražne domače vzgoje še ne bo mogoče povsod in docela izvesti. Zelo je še potrebna, rekel bi, vsaj skrita sugestivna avtoriteta učiteljeva, ki je na gojenec direktno seveda ne bi smel čutiti. Pri deci ki to je dom pokvaril in li izruval spoštovanje do učitelja ter veselje do šole, ne dosežemo z načelom samovlade ničesar. Tukaj je treba čestó odločne operacije in drevescu, ki se divje razrašča, moramo prirezati pravilno obliko. Ne mislim na tiranstvo in drakonske kazni, a dobrohotna in konsekventna strogost ni nikoli škodovata. Da pa bodemo popuščali vajeti kjer bo le mogoče, je samo-umevno. Tok postopne evolucije mora privedi šolo do višine da bo lahko korakala z duhom časa.

Najboli mi ugaia zahteva po vzbujanju in vzgoji vesti. Najvišji ideal etične vzgoje bi morala biti ravno rahločutna, a neizbrisna in dosledna vest, edini merodajni tribunali vsemu dejanju in nehanju, krona vse etike, ki bi ji morale biti podrejene vse verske in posvetne morale. Če bi se nosrečilo doseči to pri vsakem pojedincu, potem odpade večina problemov, ki danes pedagogom belijo glave.

Pogrešam na besede o vzgoji čuta dolžnosti, ki bi moral iti roko v roki z vzgojo vesti. Naš slab gospodarski položaj je nedvomno v prvi vrsti posledica nedostajanja tega čuta. Nima ga deloda-

ialec napram deloemalcu, nima ga pa tudi delavec napram svojemu mojstru, gospodarju. Nočem delati nikomur krivice, gotovo so častne izjeme na obeh straneh, a večina se ne more otresti tega očitka. Kier so delavci plačani od dneva in ure, se žalibog lahko vsak hip opaž, da delajo samo toliko da jim mine čas, postopajo se pogovarjajo, a ne pride jim na um, da vrednost njihovega dela ne dosega mogoče niti polovico zaslužka. S tem strašno podražijo svoje delo, kar čuti seveda le konsument. Delavec nevede tudi sam povzroča naraščanje dragine, škoduje s tem skupnosti in posredno še sebi. Le vestno delo, obojestransko priznavanje eksistenčnih pravic bo sčasoma omililo gospodarsko krizo.

Končno še nekaj besed o principih individualizma in kolektivizma. Po dobi pretiranega kulta individualizma, ki je rodila brezobzirne sebičneže in izkorisčevalce, poedince kakor tudi zajednice, se vračamo torej zopet k vzajemnemu sodelovanju v človeški družbi. Vsiljuje se mi misel, da bi bila i v tem pogledu srednja pot najboljša. Vzgoji intelekta prevladui načelo individualnosti, pri čustvenih vzgoji na načelo kolektivnosti.

Toda dovolj bodi razmišljanja in besedovanja, ki se kot docela subjektivno ne mara vsiljevati nikomur. Iz vsega naj zveni le odkrito veselje, da se je pisatelj lotil tako energično in temelito za nas zelo nujnega in perečega vrašanja, in želja, da bi beseda postala kmalu meso.

F. H.